

RUSKON KUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS
VUODELTA
2020

Tarkastuslautakunta

Sisällys

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	3
1.1 TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTUUDET	3
1.2 TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO	3
1.3 TOIMINTAMUODOT JA ARVIOINTIPROSESSI	4
1.4 ARVIO KUNNANHALLITUKSEN LAATIMAN TOIMINTAKERTOMUKSEN LAADUSTA, LUOTETTAVUUDESTA JA KEHITTÄMISTARPEISTA	5
2 RUSKON TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	6
2.1 TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	6
2.2 TALouden MITTARIT	7
2.3 TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTITÄULUKKO	8
3 HAVAINNOT TARKASTUKSEN PAINOPISTEALUEILTA.....	17
3.1 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	17
3.2 TEKNINEN LAUTAKUNTA	18
3.3 HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI	19
3.4 KORONAN VAIKUTUS.....	19
4 TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUUT HAVAINNOT JA SUOSITUKSET	22
4.1 VIESTINTÄ	22
4.2 TILINTARKASTUKSESSA TEHTYJÄ HUOMIOITA	22

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1 TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTUUDET

Tarkastuslautakunnan keskeisenä lakisääteisenä tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (Kuntal 121 §).

Valtuusto asettaa toiminnan ja talouden tavoitteet hyväksyessään kuntalain 110.2 §:n mukaisesti talousarvion ja suunnitelman. Hallituksen on toimintakertomuksessa esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisesta (Kuntal 115 §).

Ruskon kunnan Tarkastuslautakunta on suorittanut sille lain ja valtuuston hyväksymän hallintosäännön mukaan kuuluvat tehtävät ja esittää valtuustolle kuntalain 121 §:n tarkoittaman arviointikertomuksen toimintavuodelta 2020.

1.2 TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO

Kuntalain mukaan lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava myös kunnanvaltuuston jäseniä. Ruskon Tarkastuslautakuntaan ovat toimintavuonna 2020 kuuluneet seuraavat henkilöt:

Jäsenet

Mauri Laine, puheenjohtaja

Monika Antikainen, varapuheenjohtaja

Piki Kettinen

Juha Raatikainen

Lars Karlsson

Varajäsenet

Veikko Valtonen

Saija Ojansuu

Anne Sundman

Heikki Ruuskanen

Eero-Tapani Hynynen

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut vuonna 2020 toimistosihteerinä Saana Näsi. Vuoden 2021 aikana pidetyissä kokouksissa sihteerinä on toiminut 31.1. Saana Näsi, 1.3. ja 14.4. Tuija Virtanen ja 28.4. alkaen Riitta Vihersalo-Mäkinen.

1.3 TOIMINTAMUODOT JA ARVIOINTIPROSESSI

Tarkastuslautakunta arvioi talousarviotavoitteiden toteutumista, strategian toteutumista, toiminnan tuloksellisuutta, toimintakertomusta ja talouden tasapainotusta. Arviointi on ”arvottamista, jossa toimintaa arvioidaan tietoon ja faktoihin perustuen suhteessa valittuihin kriteereihin”.

Tarkastuslautakunta on noudattanut toiminnassaan vuosille 2017-2021 hyväksymäänsä tarkastussuunnitelmaa. Kertomusvuonna 2020 lautakunta on pitänyt 9 kokousta. Pääsääntöisesti lautakunnan ensimmäisen vuosipuoliskon kokoukset keskittyvät edellisen vuoden toiminnan arviointiin. Tarkastustoimen työohjelman painopistealueina kertomusvuoden 2020 aikana ovat olleet terveyspalvelut, tekninen lautakunta, henkilöstön hyvinvointi sekä koronan vaikutus kokonaisuutena.

Arvioinnissaan Tarkastuslautakunta on keskittynyt valtuuston vuodelle 2020 hyväksymässä talousarviossa asettamien tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Vuodelle 2020 asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi on perustunut pääasiassa kunnanhallituksen laatimaan toimintakertomukseen sekä lautakunnan omiin havaintoihin toimielinten pöytäkirjojen perusteella.

Hallintokunnat ovat aiemmin toimittaneet sähköisesti lautakuntien tarkastetut pöytäkirjat tarkastuslautakunnan jäsenille. Uuden asianhallintaohjelman käyttöönoton myötä pöytäkirjat ovat olleet 2.1.2020 alkaen vain kunnan verkkosivuilla katsottavissa. Pöytäkirjojen seuraamisesta on sovittu seuraavasti:

Mauri Laine; kunnanhallitus

Monika Antikainen; opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta

Piki Kettinen; hyvinvointilautakunta, sosiaali- ja terveystoimi

Lars Karlsson; tekninen lautakunta

Juha Raatikainen; rakennus- ja ympäristölautakunta

Tämän sovitun työnjaon mukaan lautakunnan jäsenet ovat seuranneet toimielinten toimintaa siinä määrin kuin se pöytäkirjojen mukaan on ollut mahdollista.

Tarkastuslautakunnan kuultavina ovat olleet hyvinvointijohtaja Mikko Hulkkonen, tekninen johtaja Mika Heinonen, kunnanjohtaja Kari Lehtinen ja sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg.

Vuoden 2020 tilintarkastajana on toiminut KPMG Julkistarkastus Oy:stä JHT Topi Katajala. Hän osallistui tarkastuslautakunnan kokoukseen kertomusvuoden aikana kolme kertaa ja antoi tarkastusmuistion lautakunnalle tilikauden 2020 tarkastuksesta.

1.4 ARVIO KUNNANHALLITUKSEN LAATIMAN TOIMINTAKERTOMUKSEN LAADUSTA, LUOTETTAVUUDESTA JA KEHITTÄMISTARPEISTA

Vuoden 2020 tilinpäätös on hyvin laadittu ja selkeälukuinen. Tarkastuslautakunta pitää myös liitetiedostoja informatiivisina ja selkeinä. Niistä selviävät mm. suunnitelman mukaiset poistot ja kunnan omistussuudet.

On hyvä, että talousarviossa hyväksytyt mittarit ja tavoitteet käydään läpi hallintokunnissa talousarvion hyväksymisen jälkeen. Tuloksellinen toiminta edellyttää toimintatapaa, jossa organisaation toiminnoille ja palveluprosesseille asetetut toiminnan ja talouden tavoitteet toteuttavat Ruskon kuntastrategiassa asetettuja tavoitteita.

Loppuvuonna 2019 Kiinassa alkanut COVID-19-pandemia levisi Suomeen maaliskuusta 2020 alkaen ja Tarkastuslautakunta on huomionnut tämän vaikutuksia arvioinnissaan käyttämällä näiltä osin sinistä väriä arviointitaulukossa.

JHS 199-suosituksen mukaan valtuuston tulisi asettaa ensisijaisesti vaikuttavuustavoitteita, eli tavoitteen tulisi kuvata kunnan aikaansaannoskykyä ja positiivista vaikutusta kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan elinvoimaisuuteen. Tarkastuslautakunta kehottaa edelleen tavoitteiden ja mittareiden huolelliseen miettimiseen, jotta kuntalaisten ja palvelujen käyttäjien tarpeita tuotettaisiin

- vaikuttavasti
- laadukkaasti
- taloudellisesti
- siten, että toiminta on kestävää pitkällä aikajänteellä.

2 RUSKON TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

2.1 TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tilikauden 2020 tulos on 2 275 205 euroa ylijäämäinen. Se on 1 860 395 euroa parempi kuin muutostalousarviossa arvioitiin.

Toimintakate on 124 282 euroa huonompi kuin muutostalousarviossa. Verotulot olivat 26 374 276 euroa (budjetissa 26 631 000 €) ja valtionosuudet 7 779 268 euroa (budjetissa 5 854 075 €). Investointeja tehtiin 1 883 378 eurolla (budjetissa 1 863 650 €).

Suunnitelman mukaiset poistot olivat -1 714 284 euroa ja vuosikate 3 989 489 euroa.

Rahavarojen määrä vuoden vaihteessa oli n. 7,6 miljoonaa euroa ja kassan riittävyys nousi edellisvuoden 48 päivästä 74 päivään. Kuntaliiton suosituksen mukaan riittävänä tavoitetasona voidaan pitää 14-30 päivän kassan riittävyyttä. Kunnan omavaraisuusaste on hieman noussut ja oli tilikauden lopussa 71,8 % (70,2 % vuonna 2019). Kertynyt ylijäämä per asukas oli 2 451 euroa (edellisvuonna 2 098 euroa).

Taseen osoittama suhteellinen velkaantuneisuus oli 34,0 % (39,6 % v. 2019). Kunta ei ottanut uutta pitkäaikaisista lainaa ja entisiä lainoja on kertomusvuoden aikana lyhennetty 549 000 eurolla samoin kuin vuonna 2019. Lyhytaikaisen lainan määrää pysyi koko vuoden samana. Lainamäärä asukasta kohden oli 1 289 (1 381, v. 2019) euroa, kun se kunnissa keskimäärin on 3 478 (3 360, v. 2019) euroa/asukas (VM, tilinpäätösarvot).

Tilikauden aikana on käyttötalouden määrärahojen muutoksia tehty yhteensä 818 000 eurolla (617 373, v. 2019). Muutostalousarvioon verrattuna toimintatuotot toteutuivat 104,24 % ja toimintakulut 100,21 %. Henkilöstömenot alittuivat 81 619 eurolla.

Tilinpäätösasiakirjoista on havaittavissa, että kunnan käyttötalouden toimintakulut ovat lisääntyneet noin 3,1 % edellisvuodesta. Henkilöstökulut lisääntyivät 226 092 eurolla (2,8 %) ollen 10 266 322 euroa. Palveluiden ostot lisääntyivät 676 554 eurolla ollen 21 238 571 euroa. Käyttöomaisuuden myyntivoitot olivat 436 053 euroa edellisvuotta suuremmat. Toimintatuotot lisääntyivät 462 373 euroa (10,6 %) edellisvuodesta. Verotulot ja valtionosuudet lisääntyivät yhteensä 4,6 miljoonaa euroa. Poistot olivat 27 000 euroa edellisvuotta suuremmat. Vuosikate per asukas kasvoi edellisvuodesta 633 eurolla ollen 628 €. VM:n keräämien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien keskimääräinen vuosikate on n. 727 € / asukas.

2.2 TALOUDEN MITTARIT

Ruskon talouden tunnuslukuja verrattuna koko maan lukuihin (VM tilinpäätösarvot).

Verot

Tuloveroprosentti	Rusko	19,75	Koko maa	19,97
Yleinen kiinteistöveroprosentti		0,95		1,08
Vakituiset asuinrakennukset		0,42		0,50
Muut rakennukset		1,02		1,2

Tulojen ja menojen tasapaino

Vuosikate / asukas	Rusko	628	Koko maa	727
Tilikauden ylijäämä / asukas		361		ei saatavilla
Lainat / asukas		1289		3 478
Kertynyt ylijäämä / asukas		2451		ei saatavilla

Rahoitusasema

Omavaraisuusaste %	Rusko	71,8	Koko maa	ei saatavilla
Suhteellinen velkaantuneisuus %		34,0		ei saatavilla

Taseeseen kertynyt ylijäämä 15,6 milj.

Rahavarat 31.12. 7,6 milj.

Kassan riittävyys, pv. 74 vrk

2.3 TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTITAUUKKO

Tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden 2020 toiminnallisia tavoitteita. Vihreä kuvastaa toteutunutta tavoitetta, keltainen miltei toteutunutta ja punainen tavoitetta, joka ei ole toteutunut. Sininen osoittaa koronan vaikutuksen tavoitteisiin.

YLEISHALLINTO / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Kunnan tasapainoinen talous	Tuloslaskelman ali- / ylijäämä	Kolmen peräkkäisen tilinpäätöksen yhteistulos on ylijäämäinen	Toteutui, ylijäämä n. 1,5 milj. €
Päätöksenteko- ja ohjausjärjestelmän sekä organisaation kehittäminen strategian pohjalta	Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto	Järjestelmän käyttöönotto	Toteutui, CaseM-järjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2020 alussa.

JOUKKOLIIKENNE / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Joukkoliikenteen asiakasmäärien kasvattaminen	Asiakasmäärä / v	vuoden 2019 taso	Ei toteutunut. Asiakasmäärä laski 38 % koronaviruspandemian myötä.
Joukkoliikenteen palvelutason / kustannusten tasapaino	Kustannukset / asukas	63 € / as	71 € / asukas, joten tavoite ei toteutunut. Tavoiteasetantaa korjattiin v. 2021 lukien, jolloin tavoitteena 78 € / asukas.

ELINKEINOTOIMI / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Yritysten määrä	Toimivat yritykset / 1 000 asukasta (tällä hetkellä 80)	85	84,7, joten lähes toteutui. Yritysten määrä lisääntyi 24 kpl.

KAAVOITUS JA MAANKÄYTTÖ / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Asukasluvun kasvun turvaava tonttitarjonta	Kunnassa luovutettavana olevat tontit	Kunta 25 Seurakunta 23 Yksityiset 77 Yhteensä 125	Kunta 14 Seurakunta 3 Yksityiset 68 Yhteensä 85
Ajantasainen maankäytön suunnittelu	Yleiskaavat ja kaavamuutokset	Vahdon kunnanosan osayleiskaava valmistuu.	Toteutui.
	Asemakaavat ja kaavamuutokset	Niittylän asemakaava valmistuu.	Ei toteutunut.
		Ketunluolan asemakaavan laajennus käynnistyy.	Toteutui. Käynnistyi lokakuussa 2020.
		Ahola-Ojannon teollisuusalueen laajennus käynnistyy ja valmistuu.	Ahola-Ojannon käynnistyminen toteutui, valmistuminen ei.

AIKUISSOSIAALITYÖ JA -PSYKOSOSIAALISET PALVELUT / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite /Aikuissosiaalityö	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Asiakasmäärän vähentäminen	Asiakasperheet, enintään	160	42

Tavoite / Päihdehuolto	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Päihdehuollon asiakasmäärän vähentäminen ja avohoitopainotteisuuden lisääminen	asiakasmäärä / avohoito, enintään	25	31
	hoitopäivät / laitoshoidto, enintään	160	62

PERHEPALVELUT / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite / Lastensuojelutyö	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Avohuollon ja ennaltaehkäisevän työn lisääminen	Ennaltaehkäisevän työn asiakkaat, vähintään	70	154
	Avohuollon asiakkaat, vähintään	60	125
Kodin ulkopuolelle sijoitettavien määrän väheneminen vuodesta 2017	Asiakkaat, enintään	7	15
Tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä, yläkoulun 8.-9. lk., 78,9 % v. 2017	% oppilaista	83	75,2
Nuorten psykiatriset palvelut, erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit	käynnit 1 000 ko. ikäistä kohti, 1 104 v. 2015	600	911,2

HOITO- JA HOIVAPALVELUT / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Kotihoidon osuuden kasvu vanhustenhuollossa	Peittävyys / yli 75-v., vähintään	23 %	12,7 %
	Omaishoidontuen asiakkaat, vähintään	60	39
Tehostetun palveluasumisen osuuden lasku ja pitkäaikaishoidon nykyisen tason säilyttäminen	Tehostetun palveluasumisen hoidon peittävyys / yli 75-v., enintään	8	7,63
	Pitkäaikaishoidon peittävyys / yli 75-v., enintään	0,1 %	0,03 %

PERUSTERVEYDENHUOLTO / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite / Vastaanottopalvelut	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Toimiva perusterveydenhuollon vastaanotto toiminta	Lääkäripalveluiden peittävyys, vähintään	60 %	40 %
	Ei-kiireellinen odotusaika lääkärille, enintään	2 viikkoa	3,5 viikkoa

SUUN JA TERVEYDENHUOLTO / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Kattavat suun terveydenhuollon palvelut koko väestölle	Suun terveydenhuollon peittävyys / alle 18-vuotiaat, vähintään	80 %	66 %
	Suun terveydenhuollon peittävyys/ yli 18-vuotiaat, vähintään	60 %	36 %
	Odotusaika kiireettömään hoitoon	alle 2 kk	2,1 kk

PERUSOPETUS / Valtuuston hyväksymät tavoitteet/Vaikuttavuustavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Opetuksen tehokkuuden arvioiminen	Päättötodistusten saaneiden prosentuaalinen määrä yhdeksäsluokkalaisista.	Tavoitteena on, että 100 % yhdeksäsluokkalaisista saa päättötodistuksen.	Toteutui. 100 % yhdeksäsluokkalaisista sai päättötodistuksen
Oppilaiden sijoittuminen toisen asteen oppilaitoksiin	Päättötodistusten saaneiden sijoittuminen toisen asteen oppilaitoksiin.	Tavoitteena on, että 100 % yhdeksäsluokkalaisista siirtyy toisen asteen oppilaitoksiin	92 oppilaasta kaksi oppilasta jäi ilman opiskelupaikkaa ja heidät ohjattiin ns. jatkuvaan hakuun.
Opetuksen laadun arviointi	Toteutetaan vuosittain 6. lk:n oppimistulosten laadunarviointi matematiikassa ja äidinkielessä.	Kansallisessa ainekohtaisissa sijoitutaan keskiarvon yläpuolelle MaKeKo-koee (Matematiikan keskeisen oppiaineksen koe) ja SUK-koee.	Vuoden 2020 keskiarvo: matematiikka: 68,2 / 90 suomen kieli: 30,3 / 40 MA- vastauksista 75,8 % ja SUK- vastauksista 76 % oikein. Tavoite toteutui, koska oikeita vastauksia yli 70 %.
	Osallistutaan vuosiluokilla 7.-9. mahdollisiin oppiainekohtaisiin valtakunnallisiin arviointeihin (kansallisissa arvioinneissa koulut valitaan satunnaisotannalla). Mikäli satunnaisotanta ei osu kohdalle, osallistutaan matematiikan valtakunnallisiin.	Kansallisessa ainekohtaisissa arvioinneissa sijoitutaan keskiarvon yläpuolelle	Koronakevään 2020 tilanteen takia ei voitu suorittaa valtakunnallista koetta aikaisempien vuosien tapaan. Koulun oman sähköisen järjestelmän kautta tehdyn kokeen keskiarvo oli 7,0.

VARHAISKASVATUSPALVELUT / Valtuuston hyväksymät tavoitteet / Vaikuttavuustavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / mittari	Ta 2020	Toteutuma
Kasvavaan / muuttuvaan varhaiskasvatuspalvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan edellyttämin tilaratkaisuin tai muita palvelutuotantovaihtoehtoja hyödyntäen	Omien toimitilojen määrä ja käyttö Muiden palveluntuotantovaihtoehtojen määrä ja käyttö	Omat päiväkodit 5, lapsia omassa palvelujärjestelmässä 320 Vaihtoehtoisissa palvelujärjestelmissä lapsia 160	Omat päiväkodit 5, lapsia keskimäärin / kk: tammi-kesäkuu 315; heinä-joulukuu 291, koko vuosi 303 Lapsia muun palveluntuotannon piirissä keskimäärin / kk koko vuoden ajalla: palveluseteli 32, yksityishoidontuki 88, kotihoidontuki 84 - yht. 204
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	yhteistoimintamuodot ja määrät	toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä nivelluokka 1 kpl	Tammi-helmikuussa toteutunut säännöllisesti jokaisessa ryhmässä suunnitelmien mukaan. Maaliskuussa alkanut COVID-19-pandemia lopetti toiminnallisen yhteistyön lapsiryhmien kesken, mutta henkilöstön välinen verkostotyöskentely toteutunut suunnitellusti.
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa	Asiakaskyselyjen määrä ja vastausprosentti	1 kaikille asiakkaille, 1 yksiköittäin vastausprosentti yli 60	Toukokuussa järjestetty yksi kysely kaikille asiakkaille, vastaukset saatiin 64 % asiakkailta.
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja käyttö asiakasprosesseissa	6 (vk-haku, eo-ilm., palvelusetelihaku, Wilma, läsnäolokirjaukset, as. kyselyt) Käyttö 100 %	Sähköinen hakuasiointi toimii liki 100 %:sti. Vain yksittäisiä paperilomakkeita on käsitelty ja nekin erityisin syin perustellusti. Wilman käyttö päivittäistä ja kattaa kaikki kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakkaat sekä yksityisessä päiväkodissa esiopetusryhmän. Lasten läsnäolokirjaukset ja niiden seuranta toteutuvat 100 %.

LASTENHOIDON TUKI / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kasvua ja sitä kautta uusia investointipaineita hallitaan kuntalisten avulla tukemalla perheiden valintoikeutta kotihoitoon tai yksityiseen varhaiskasvatukseen.	Yksityisen hoidon tuen käyttö: lapsia keskim. / kk	115	88
	Kotihoidon tuen käyttö: lasten määrä keskim. / kk	65	84
	Palvelusetelin käyttö: lasten määrä keskim. / kk	45	tammi-kesäkuu 23 heinä-joulukuu 42 koko vuosi 33

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Kirjastokäyntien määrät ovat hyvällä tasolla ja kävijämäärät kehittyvät myönteisesti.	Kirjastokäyntien määrät.	57 000 käyntiä	30 099 käyntiä. Korona-sulku viidenneksen vuotta, 16.3.-31.5.2020, ei käyntejä epidemian vuoksi, ryhmäkäyntejä ylipäänsä vähemmän.
Kirjastokäyntien hinnat ovat hyvällä tasolla ja käyntihinnat kehittyvät myönteisesti.	Toimintakulut tilastovuonna / fyysiset kirjastokäynnit kirjastoissa.	6,40 € / käynti (TA 2019) 6,50 € / käynti)	13,36 € / as. Koronasulku viidenneksen vuotta, 16.3.- 31.5.2020, ei käyntejä epidemian vuoksi, ryhmäkäyntejä ylipäänsä vähemmän.
Kirjastoaineiston uudistaminen on hyvällä tasolla ja hinta / kuntalainen kehittyy myönteisesti.	Hankintamäärärahat € / kuntalainen (as. 6 200).	9,15 € / kuntalainen (TA 2019) 9,15 € / kuntalainen)	7,85 € / as. (as. 6350)
Kulttuuritoimintaa on tarjolla ja tapahtumien sekä näyttelyiden tarjonta on hyvällä tasolla.	Kulttuuritapahtumien ja näyttelyiden määrät.	Vähintään viisi kulttuuritapahtumaa ja 22 vaihtuvaa näyttelyä vuodessa; vaihtuvat näyttelyt pää- ja lähikirjastoissa.	20 näyttelyä 1 tapahtuma Korona-aikaan peruuntui näyttelyitä ja Ruskopäivien tapahtumia.
Museotoimintaa ja vaihtuvia näyttelyitä on tarjolla ja kotiseutuarkistoja ylläpidetään.	Museoiden aukioloajat, näyttelyiden määrät sekä kotiseutuarkistojen ylläpidon toteutuminen.	Museot ovat kesällä auki kerran viikossa, Ruskon ja Vahdon museoissa on joka vuosi vaihtuva näyttely ja kotiseutuarkistoja ylläpidetään.	Kunnalla ei ole museotoimea vaan kotiseutumuseot ovat kotiseutu yhdistysten hoitamia paikallismuseoita. Museot ovat olleet suljettuina poikkeusolojen vuoksi.
Työväenopiston kurssien tarjonta on hyvällä tasolla.	Työväenopiston kurssien määrät ja opetustunnit.	Kursseja on Ruskolla 29 kpl, joissa opetusta on yhteensä 660 h.	25 kurssia 504 opetustuntia Koronatilanteen vuoksi kevätlukukausi 2020 keskeytyi 18.3.2020 ja syyslukukausi vastaavasti 3.12.2020. Keskeytyksen takia yhteensä 66 opetustuntia jäi pitämättä.
Musiikinopetusta on tarjolla kiinnostuneille.	Musiikkiopetuksen toteutuminen kysyntään vastaten.	Kaikki halukkaat voivat osallistua musiikinopetukseen.	Toteutui enimmäkseen. Syksyn muskari peruuntui, koska osallistujia ei ollut riittävästi.

LIIKUNTAPALVELUT JA NUORISOTOIMI / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Liikunnallisen elämäntavan ja aktiivisen arjen mahdollistaminen monipuolisten liikuntaolosuhteiden avulla.	Vuosittaisen kehittämissuunnitelman toteutuminen.	Liikuntaolosuhteita kehitetään vuoden 2020 liikuntaolosuhteiden kokonaissuunnitelman mukaan yhteistyössä teknisen toimen kanssa.	Toteutunut. Paasniiton perhepuisto ja keskustan multigolf-rata uusina liikunnallisina olosuhteina valmistuneet.
Lasten uimataidon kehittäminen ja uimaopetuksen tehostaminen 5-9-vuotiaiden keskuudessa.	Uimakoulujen toteutuminen kysyntään vastaten.	Kaikki halukkaat 5-9-vuotiaat voivat osallistua kesällä uimakouluun.	Koronarajoitusten ja suositusten mukaisesti uimakoulu kesällä peruttu. Ei kysyntää eikä toteutusmahdollisuutta muina aikoina.
Liikuntapalveluja on tarjolla niille, joita muu palvelutarjonta ei tavoita.	Erytisryhmien ja ikäntyneiden liikuntaryhmien määrät.	6 ryhmää	Korona-aikana ei ohjattua ryhmätoimintaa. 6 ryhmää toteutunut muina aikoina.
Nuorisopalveluja on tarjolla koulujen lukukausien aikana nuorisotalolla ja koululla.	Nuorisotilojen toimintapäivien määrät, koulupäivystyksen määrät ja etsivän nuorisotyön toteutuminen kunnan omana toimintana.	Toimintaa 4 päivää / viikko Ruskon nuorisotalolla ja 3 päivää / viikko Vahdon nuorisotalolla. Koulupäivystystä yläkoululla 1 päivä / viikko. Etsivä nuorisotyö kunnan omana toimintana.	Toteutunut osittain. Toimintaa rajoitettu ja välillä keskeytetty kokonaan (esim. 17.3.-29.5.) koronan vuoksi. Kehitetty vaihtoehtoisia toimintatapoja (etäpalvelut, ulkona tapahtuva pop-up-toiminta). Etsivä toiminta jatkunut normaalisti. Koronarajoitusten aikana ei fyysistä koulupäivystystä, mutta säännöllinen yhteys oppilashuoltoon.
Nuorisopalvelujen toiminnan tavoitettavuus on hyvällä tasolla koulujen lukuvuosien aikana	Nuorisotilojen kävijämäärät.	Ruskon nuorisotaloilla 20-80 kävijää / päivä ja Vahdon nuorisotalolla 15-35 kävijää / päivä	Toteutunut osittain. Koronarajoitusten vuoksi avointa nuorisotoimintaa toteutettu myös verkossa.
Nuorisopalvelut tarjoavat toimintaa ja palveluja koulujen loma-aikoina	Retkien, leirien ja kesäkerhojen luku määrät	2 retkeä / vuosi 2 leiriä / vuosi 2 kesäkerhoa / vuosi, joista yksi Ruskolla ja yksi Vahdolla	Toteutunut osittain. Leirejä jouduttu perumaan koronarajoitusten vuoksi. 2 toteutunutta retkeä. Kesäkerho toteutui.

TEKNISET PALVELUT / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Strategia Asiakkaat ja vaikuttavuus	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset (vaikuttavuustasolta keskiarvo) asteikolla 1-5	3,8	3,6
kaavateiden kunto ja puhtaanapito, hoidon taso	tyytyväisyyskysely asteikolla 1-5	3,5	3,5
kaavateiden talvihoito	tyytyväisyyskysely asteikolla 1-5	3,6	3,4
puistojen, liikuntapaikkojen ja viheralueiden hoito	tyytyväisyyskysely asteikolla 1-5	3,5	3,1
jätehuolto	tyytyväisyyskysely asteikolla 1-5	3,7	3,5
vesi- ja viemärihuolto	tyytyväisyyskysely asteikolla 1-5	3,6	3,8
valaistus	tyytyväisyyskysely asteikolla 1-5	3,9	3,9
Elohopealamppujen (katu) vaihtaminen led valaisimiin	Elohopealamppujen lkm kaikista katulampuista / %	39 %	39 %

TOIMITILA- JA VUOKRAUSPALVELUT / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Strategia Vuokra-asuntojen ja As Oy:n korkea vuokrausaste	vuokrausaste %	98 %	96 %
Kiinteistöissä valaisimien vaihtaminen led-valaisimiin	Valaisimien vaihto vuoden 2017 tasosta (ei yhtään v.2017)	9 %	9 %

VESIHUOLTOLAITOS / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Vesihuoltolaitoksen tulot kattavat toimintamenot, poistot ja 3 % koron pääomalle	Tilikauden tulos on vähintään 0.	toteutuu	toteutuu
Vesijohtoverkoston vuotojen määrä	Lukumäärä max.	10	3
Jätevesiverkoston tukokset ja vuotojen määrä	Lukumäärä max	15	30*
Hulevesien vähentäminen	Vähennys %	5	selvitys kesken**
Vanhentuneen vesimittarikannan uusiminen	Lukumäärä min	200	73***

RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖASIAT / Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	Ta 2020	Toteutuma
Tehokas ja joustava rakennuslu-pakäsittely	Käsittelyaika	Rakennustarkastajan päätös 1-2 vk Lautakunnan päätös enint. 6 vk	Toteutuma pääsääntöisesti 5 vrk-1 vk, kun hakemuksen kaikki liitteet on toimitettu. Puutteelliset hakemukset ja muiden viranomaisten lausunnot pidentäneet käsittelyaikoja.
Rakennus- ja maa-ainesvalvonnan kulujen kattaminen	Valvonnan ja hallinnon menoista katettu maksutuotoilla (% osuus menoista)	85 %	Toteutui, katettiin 92,5 %

3 HAVAINNOT TARKASTUKSEN PAINOPISTEALUEILTA

Painopistealueina kertomusvuoden 2020 aikana ovat olleet terveystaloudet, tekninen lautakunta, henkilöstön hyvinvointi sekä koronan vaikutus kokonaisuutena.

3.1 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Talousarvion toteuman suurimmat poikkeamat olivat käyttötalouden osalta perhepalveluiden tehtäväalueella (toimintakate 181 tuhatta euroa muutettua talousarviota pienempi), vammaispalveluiden tehtäväalueella (toimintakate 97 tuhatta euroa muutettua talousarviota pienempi) ja perusterveydenhuollon tehtäväalueella (toimintakate 394 tuhatta euroa muutettua talousarviota pienempi)

Korona vaikutti maaliskuusta alkaen voimakkaasti terveyskeskusten vastaanotto toimintaan. Raision terveysasemalle rakennettiin nopealla aikataululla hengitystieinfektiovastaanotto erillisellä sisäänkäynnillä, jonne keskitettiin kaikki Raision ja Ruskon hengitystieinfektio potilaiden tutkimukset ja hoito. Ruskolla vastaanotto toiminnan kustannukset ylittivät talousarvion 278 426 eurolla. Suurin menojen ylitys tulee koronanäytteenotoista. Laboratorion kulut ylittivät tämän myötä Ruskolla 87 000 euroa. Ruskon terveysaseman laboratorio siirtyi 1.4.2020 Tykslabin hoidettavaksi ja näytteenotto tapahtuu kolmena päivänä viikossa. Koronan tuomia lisäkuluja on syntynyt myös jäljittäjien ja näytteenottajien palkkauksissa, sekä pandemian vaatimien suoja- ja muun hoitotarvikemateriaalin hankinnasta.

Ruskon osalta huomionarvoista on, että sen tehostetun palveluasumisen yksiköissä ei esiintynyt hoivakoti-tartuntoja. Koronaan liittyviltä suurilta koronakaranteeniryppäiltä vältyttiin.

COVID-19-pandemian aikana lastensuojeluilmoituksia on monilla paikkakunnilla tehty tavanomaista vähemmän. Myös Ruskolla lastensuojeluilmoitusten määrässä oli hienoista laskua: 172 kpl vuonna 2020 (197 kpl vuonna 2019). Vuoden 2020 aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä oli 19 lasta.

Aikuissosiaalityössä korona toi haasteita uusien työtapojen kehittämiseksi. Asiakkaiden tavoittaminen vaikeutui ja korona vaikutti etenkin keväällä asiakkaiden yhteydenottoihin ja palveluita haettiin hieman aiempaa vähemmän. Tämä näkyy myös suoritteissa. Kanta-palveluun siirtymisen jälkeen, käyttöjärjestelmä muuttui ja tilastointia on saatettu ajan tasalle. Vanhoja järjestelmiin roikkumaan jääneitä asiakkuuksia on päätetty, jonka vuoksi tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin nähden. Ruskon osalta asiakasperheiden määrä on vuonna 2020 pudonnut noin kolmannekseen edelliseen vuoteen verrattuna (137 -> 42).

Ongelmia mm. taloudenhallinnassa ja päihteiden käytössä on ollut havaittavissa syksyn aikana enemmän ja ongelmat tulevat todennäköisesti koronan jatkuessa kasaantumaan.

Työllisyyspalveluiden osalta, Varsinais-Suomen liitto oli mukana osarahoittamassa hanketta, jossa luotiin malli etänä järjestettävään kuntouttavaan työtoimintaan. Hanke oli menestyksellinen ja toiminnasta tuli vakiintunut toimintamuoto vuoden 2021 alusta lukien.

Sairaanhoidopiirin laskutus oli 6 928 094 euroa. Erikoissairaanhoidon osalta, Ruskon talousarvio ylittyi 7 465 eurolla. Nousua oli erityisesti psykiatrian vuodeosastohoidossa.

Sosiaali- ja terveystaloudelliset tehtävälueittain

Tehtävälue			RAISION ES.	RUSKON	
	<u>TP 2018</u>	<u>TP 2019</u>	<u>TA 2020</u>	<u>MTA 2020</u>	<u>TP2020</u>
210 Aikuissosiaalityö	465 455	674 557	590 365	590 365	628 077
212 Perhepalvelut	1 158 717	1 299 186	1 074 502	1 209 502	1 389 262
220 Vammaispalv	1 258 837	1 327 461	1 558 960	1 225 960	1 323 301
240 Hoito- ja hoiva	2 622 459	3 142 981	3 646 969	3 550 985	3 515 356
250 Perusterveydenh.	1 699 906	1 773 505	2 008 328	1 844 328	2 234 220
270 Suun terv.h.	524 084	592 874	626 944	624 944	651 101
280 Aik.psykosos.palv	169 054	184 295	209 159	202 159	180 941
290 Erikoissairaanhoido	6 622 323	6 895 555	7 004 497	6 950 497	6 965 812
Kaikki yhteensä	14 520 836	15 890 414	16 719 724	16 198 740	16 888 070
muutos edelliseen vuoteen	0,7 %	9,4 %	5,2 %	1,9 %	6,3 %
		tp18/tp19	tp19/ta20	tp19/ta20	tp19/tp20

3.2 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Valtuuston asettamista tavoitteista Teknisten palvelujen osalta vain puolet on täyttynyt. Vesihuoltolaitoksen tavoitteet on saavutettu niiltä osin, joihin Koronapandemiolla ei ole ollut merkittävää vaikutusta.

Teknisissä palveluissa on toteutettu organisaatiomuutos strategisten tavoitteiden perusteella. Tarkastuslautakunta suosittaa uuden organisaation toiminnan seuraamista ja vakiinnuttamista sekä strategisten tavoitteiden kehittymisen seuranta.

Teknisiin palveluihin on luotu määrämuotoinen prosessi investointien toteutukseen. Tekninen lautakunta on parantanut säännöllistä seuranta investointikohteiden ja kiinteistöjen osalta ja jatkanut vesihuollon hyvää seuranta. Tarkastuslautakunta pitää kunnan omaisuuden ja investointien hallinnan kehittämistä hyvänä asiana.

Tarkastuslautakunta suosittaa Teknistä lautakuntaa järjestämään viranomaispäätösten toteuttamisen seurannan niin, että Ruskolla on käytettävissä annetut viranomaispäätökset sekä tilannetieto niiden toteuttamisen osalta.

3.3 HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI

Tarkastuslautakunta suosittelee, että henkilöstön rekrytointi tehdään ennakoivasti strategisen henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Resurssitarpeet, olemassa oleva henkilöstö sekä nykyiset että tulevat työtehtävät tulee kartoittaa. Oppisopimuskoulutusta kannattaa hyödyntää mahdollisuuksien mukaan.

Tarkastuslautakunta suosittelee henkilöstön huomioimista koronaepidemian aikana tulleen työmäärän suuren kasvun vuoksi. Työtyytyväisyyskysely pitäisi tehdä vuodesta 2020, josta selviäisi olisiko toimintata-voissa syytä tehdä muutoksia, joilla tuetaan henkilöstön hyvinvointia.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että henkilökunnan huomioimiseen kaikissa taloudellisissa ja kriisitilan-teissa pitää luoda käytännön mittarit. Nämä tulee huomioida talousarviota laadittaessa.

3.4 KORONAN VAIKUTUS

Koronapandemia, joka maaliskuussa 2020 lähti leviämään Suomessa, koski myös Ruskon kuntaa. Pandemia kosketti asukkaita, alueen yrityksiä ja Ruskon kunnan eri toimintoja. Se toi mukanaan karanteenit, etäko-koukset ja monet eri toiminnanmuutokset. Päätöksenteko ja hallinto siirtyivät etätyöskentelyyn. Seuraavassa lyhyt katsaus koronan aiheuttamista muutoksista.

Talous

Pandemia ei aiheuttanut kriisiä kunnan talouteen, johtuen ennakoitua 1,9 milj. euroa suuremmasta valtion-osuudesta. Verotulot olivat 26 374 000 euroa, joka oli vain 257 000 euroa alle talousarvion. Näin ollen tilikauden tulos oli n. 2,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Työttömyysaste oli joulukuussa 9,3 %, kun se koko maassa oli 7,8 %.

Päätöksenteko

Päätöksentekoon liittyvien prosessien helpottamiseksi kunnalle oli 2019 vuoden lopussa hankittu toiminnan-ohjausjärjestelmä CaseM, joka otettiin käyttöön vuoden 2020 alusta. COVID-19-pandemian rajoitusten takia siirryttiin etäkokouksiin. Uusi järjestelmä mahdollisti sen, että päätöksenteko pysyi toimivana ja kaikki kokoukset pystyttiin järjestämään suunnitellusti.

Opetustoimi

Koulutoimessa kevätlukukaudella 2020 kunnan kaikki koulut siirtyivät etäopetukseen 17.3-14.5.2020 väliseksi ajaksi. Kouluissa oli lähiopetuksessa vain jonkin verran pieniä oppilaita sekä erityisentuen oppilaita.

- 9-luokkalaiset olivat etäopetuksessa 1.9.-11.9.2020
- 7-luokkalaiset 14.9.-18.9.2020
- 8-luokkalaiset opiskelivat etänä 21.9.-25.9.2020
- Ajalla 14.12.-19.12.2020 luokat 4-9 opiskelivat etänä. Vain 1-3 luokat sekä erityisentuen oppilaat olivat lähiopetuksessa.
- Syyslukukaudella Maunun koulussa oli koronavirusaltistuminen elokuun lopulla ja Merttelän koulussa joulukuun alussa, oppilaita sekä henkilökuntaa oli etänä 7.12.-11.12.2020.

Varhaiskasvatuksessa pandemian vaikutukset kohdistuivat siten, että lapsia siirtyi kunnallisesta varhaiskasvatuksesta kotihoidon piiriin aiempaa enemmän touko-elokuussa, samalla kotihoidontuen määrä kasvoi. Palveluseteliasiakkaiden määrä kasvoi syksyn aikana 23 lapsesta 51 lapseen.

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalveluissa suurin muutos oli tapahtumatyyppisten palveluiden ja avoimen toiminnan voimakas supistuminen, mm. kirjasto, nuorisotilat, koulujen liikuntatilat mukaan lukien Ruskotalo suljettiin 17.3.2020. Tiloja ja palveluja avattiin vaiheittain käyttöön loppukevään ja kesän aikana. Loppuvuonna rajoituksia otettiin asteittain käyttöön.

Verkkopohjaisten työtapojen käyttöönotto lisääntyi ja käyttöön otettiin mm. kunnan ja srk:n yhteinen asiointipalvelu ja koronasulun aikana toteutettiin soittokierros ikäihmisille. Kirjastossa otettiin käyttöön omatoimipalvelu.

Nuorisopalveluissa avoin toiminta oli suljettuna kevään ajan, lisäksi toimintaa jouduttiin supistamaan eri vaiheissa runsaasti. Leirejä ja tapahtumia ei saatu täysimääräisesti toteutettua. Ainoastaan perinteinen kesäkerho toteutettiin menestyksellisesti.

Osa avoimesta nuoritoiminnasta tehtiin verkkopohjaisena.

Liikuntapalveluissa jouduttiin perumaan ohjattuja liikuntaryhmiä, pääosin kevään ja kesän aikana, sekä kesän uimaopetus. Lisäksi kokeiltiin liikuntaneuvontaa etä- ja lähipalveluna.

Tekniset palvelut

Teknisissä palveluissa kaikki veloitteet pystyttiin pääsääntöisesti toteuttamaan.

Pandemian aikana vesihuoltolaitoksessa vesimittarien vaihdot olivat vähäisiä, käytännössä vain pakolliset vaihdot tehtiin. Tämän vuoksi 2020 vuoden tavoite vesimittarien vaihtomäärästä ei toteutunut.

Etätö ja kuntalaisten lisääntynyt kotonaolo aiheutti viemäriverkostoon normaalia enemmän tukoksia johtuen hygieniatuotteiden väärästä hävittämisestä.

Rakennusvalvonta ja ympäristöasiat

Poikkeuksellisesta vuodesta huolimatta lupamäärät pysyivät edellisen vuoden tasolla ja katselmukset suoritettiin normaaliin tapaan.

Terveyspalvelut

Koronaan sairastuneita oli Ruskolla noin 30 vuonna 2020. Tartuntamäärät olivat samalla tasolla, kun muualla Varsinais-Suomessa. Ei-kiireellisen hoidon lykkäytyminen aiheutti palvelu- ja hoitovelkaa. Perusterveydenhuollossa asetetut tavoitteet eivät toteutuneet lääkäripalveluiden peittävydessä eikä ei-kiireellisen hoidon odotusaikaan lääkärille pääsyssä.

Suun terveydenhuollossa hoidon peittävyys ja kiireettömän hoidon odotusajat eivät toteutuneet.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden menot ylittyivät talousarvioon nähden noin 700 000 euroa.

4 TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUUT HAVAINNOT JA SUOSITUKSET

4.1 VIESTINTÄ

Opetus- ja varhaiskasvatustalautakunnan päätökset peruskoulun aloittavien oppilaiden koulupaikan määräytymisestä ovat poikineet useita kuntalaisten tekemiä valituksia ja oikaisuvaatimuksia. Päätöksenteon ennakoimattomuus ja tiedonsaannin/osallisuuden puute on ollut perheiden näkökulmasta ongelmallista ja Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaakin parempaa viestintää. Nyt päätöksiä on tehty aina vuosi kerrallaan, mikä luo epävarmuutta.

Kunnalla on syksystä v. 2020 päivitetty viestintäsuunnitelma. Viestintäsuunnitelmassa suunniteltuja asioita ei ole monilta osin toimeenpantu, mm. Digisulka-tiedotuslehti ei ole ilmestynyt vuonna 2020 paperiversiona. Tarkastuslautakunta suosittelee kiinnittämään huomiota resurssien ja suunnitelmien väliseen tasapainoon, jotta viestinnälle asetetut tavoitteet saavutetaan.

4.2 TILINTARKASTUKSESSA TEHTYJÄ HUOMIOITA

Päätöspöytäkirjat

- Tarkastuslautakunta huomauttaa, että hankintapäätöksissä pelkkä liitetiedosto ei riitä, vaan päätökseen tulee merkitä tavaran tai palvelun toimittavan yrityksen nimi ja hankinta-arvo.
- Viranhaltijapäätökset tulee puolestaan päivätä ja allekirjoittaa.
- Valittaessa henkilöä määräaikaiseen tehtävään, tulee määräaikaisuuden pituus ilmetä päätöksestä.

Hallinnontarkastus ja hankinnat

Tarkastuslautakunta suosittelee hankintakalenterin laatimista Ruskolle. Hankintakalenterissa on tiedot mm. tehdyistä kilpailutuksista, hankintapäätöksistä, sopimuksien kestoista, mahdollisista optioista, tulevista kilpailutuksista ja kilpailutusaikatauluista. Hyvin laadittu hankintakalenteri tukee toiminnan ja talouden suunnittelua sekä auttaa riskien hallinnassa.

Sisäinen valvonta

Ruskon kunnalla ei ole erillistä sisäisen valvonnan ohjeistusta, vaan se on sisällytetty hallintosääntöön ja muihin ohjeisiin. Kunnalla ei ole myöskään erillistä konserniohjetta. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Kuntalain 47 §:ssä on lausuttu konserniohjeen sisällöstä. Edellä mainitut kuntalain kohdat tulee huomioida Ruskon kunnassa.

Laskujen asiatarastuksen osalta tarkastuksessa havaittiin, että asiatarastusta suorittavat muutkin henkilöt kuin vain asiatarastukseen nimetyt. Laskujen asiatarastukset tulee suorittaa siihen nimettyjen henkilöiden toimesta.

Sidonnaisuusilmoitusten kattavuuteen tulee kiinnittää huomiota ja tulee varmistaa, että sidonnaisuudet otetaan huomioon kunnan toiminnassa. Sidonnaisuuksien tarkastuksessa havaittiin, ettei kunnan sidonnaisuusrekisterissä ole aina ilmoitettu kaikkia sidonnaisuuksia, jotka tulisi ilmoittaa. Kunnan viranhaltijat ovat mm. hyväksyneet laskuja yhteisöiltä, joihin heillä on sidonnaisuus.

Palkanlaskenta

Työsopimusten arkistoinnissa on havaittu puutteita ja niiden arkistointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Palkanlaskentaan liittyvät täsmätykset tulee tehdä dokumentoidusti ja ne tulee päivätä (mm. palkkakirjanpito vs. pääkirjanpito, palkkaluettelo vs. maksatusluettelo, tiliotteelle täsmäytys). Tarkastuslautakunta suosittelee, että maksatuslistat hyväksytään ennen palkanmaksua.

Palkkamuuoksien perustana pitää olla viranhaltijan tai toimielimen päätös ja päätös tulee toimittaa palkanlaskentaan.

Valtionosuuksien perusteet

Kunnassa on huomattu, että osa pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita on jäänyt tilastoimatta ja tämän vuoksi vuodelle 2021 myönnetystä valtionosuudesta puuttuu 265 tuhatta euroa. Kunta on tehnyt asiasta oikaisuvaatimuksen Opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä asioiden hyvää seurantaa, jolla löydetään mm. tämän kaltaiset virheet.

Ruskolla 24.5.2021

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Mauri Laine
puheenjohtaja

Monika Antikainen
varapuheenjohtaja

Piki Kettinen
jäsen

Juha Raatikainen
jäsen

Lars Karlsson
jäsen

